

Előfizetési árak

Helyben:

Egész évre 10 kor., fél évre
5 kor., negyed évre 2 k. 50 f.

Vidéken:

Egész évre 12 kor., fél évre
6 kor., negyed évre 3 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik hetenként háromszor:

vasárnap, szerdán és pénteken
a kora reggeli órákban.

Felelős szerkesztő:

SIMA LÁSZLÓ

Hirdetések árát,

valamint nyitléri közleményeket kiadóhivatalunk méret szerint a legutányosabban számít.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Vajda B. Utóda könyvnyom-
dája Szentés, Kossuth-tér

Egyes példányok kaphatók

Lapunk könyvnyomdájában
valamint lapkihördőnkénél, a
kikélt lapunk előfizetésre is
megrendelhető.

SZENTESI LAP

Memento mori!

— Október 31.

A holnapi nap nem az élők: a halottaké.

Egyetlen nap az esztendőből, amidőn elcsendesül az élet zsiabongó zaja, amidőn a magába szállás következik, amidőn az élő emberek milliója megemlékezik a meghaltak milliárdjairól.

A természet kifürkészhetlen törvényének parancsára történik-e, avagy a világot kormányzó Isten, az életnek és halálnak kegyelmes Úra rendeli-e, hogy halottak napján rendesen mosolygó verőfényben fürdik a nagy világ, a haldokló ősz utolsó mosolya a halottak napján, a temető ünnepén derül a világra? Ki tudja! Ne is keressük, ne is kutassuk. Elég hogy így van. És így van legjobban, így van legszebben.

Tavaszi pompában, virágnylásnak idején nem lehetne a halottak ünnepe. Télen, amidőn az enyészet rányomta fagyos bélyegét az egész világra zordon volna az ünnep. Az elenyészés napjain, a haldokló természet bájó zenéjétől kísértén, amidőn az ősz bágyadt verőfényvel önt meg el mindent, amidőn még van néhány dicső csipte enyészetnek indult szomorú virág: amidőn a nagy világon minden azt sugja *memento mori*, igen akkor, ezekben a napokban lehet a halottak napja.

Memento mori! — szól anagy természet. Derült az ég, nincs rajta felhő sem, de a szél letépett virágot, elhullott lombot hord, ragad magával: az élő a temetőbe

megy fölkeresni a halottakat, elbirni a megemlékezés fájó és megkönnyítő könyeit a beomlott bemohosodott sírokon, virággal hinteni be a néma hantokat, amelyek sokszor mindent elfödnek mindörökké, ami utánok maradok panasz, szenvedés, fájó köny, megemlékezés.

Memento mori! — szólnak a néma sírhantok, a büszke érc, márvány síremlékek, az igénytelen porladó, pusztuló sírkeresztek, fejfák.

Rang és hatalom . . . Eloszló hiuság alkotta pusztá délibáb. Ragyogás . . . csak a sirig tart. Lent az anyaföld ölében egyformán por és hamuvá lesz a király a koldussal, lángelme a butasággal.

Nincs egyenlőség az életben; de van a halálban.

Az élet az örök hazugság: a halál az örökké való egyetlen igazság.

Memento mori! . . . Igen, emlékezzetek élok, hogy a muló percek örült gyorsan rohannak alá az öröklét roppant óráján, az élet csirájában a halál csirája is megfogazik s az élet és halál egy testvérek, egy percekben vagyunk születésük, együtt isérnek ezen a földön oda az utolsó helyre, a legutolsó, az egyetlen célhoz: a sírba, ahol béke tanyázik, ahol nincsen hatalom, rang, vagyon, pompa, nincs kolduló nyomor, nincsen szenvedés csak csend és nyugalom.

Gög, fenhéjázás . . . Menj a temetőbe! Kérdez meg a néma sírokat, mit érsz?

Memento mori! — ez léssen a felelet. Hiukérkedés élő világot a földön, de ha ölébe fogad ép úgy sárgöröngy leen-

desz, mint az inség, a megalázottság, a panasz és szenvedés. A *halál* előtt nincsen rang, nincs fény, nincsen hiuság. Por az ember. Hívány anyag, veszendő, amely ha elomlott fölkapja a szél és tova ragadja az élet ország útján, nem nézve életében uralkodott, avagy szolgált, dözsölt-e a földön, vagy szenvedett, nyomorgott.

Halottak napja . . .

Egyetlen igaz ünnepe az emberiségnek.

Egyformán érint fejedelmet, koldust, gögöset, szenvedőt.

Egy helyre vezet: a temetőbe.

Egy állal vezérel: megemlékezni.

És mégis — nem egy forma a gyász sem. Nem egyforma a megemlékezés.

Emberek vagyunk, ez azok.

Az élet örök hazugsága, szemfény vesztő csillogása elkísér ki a temetőbe is. Nézzetek szét: a gazdagok sirján délszaki virágokból font koszorúk tömege áll s kandeláberekből árad föl a fény, a szegények sirján talán virág sincsen, talán egyetlen kis gyertya imbolgoló fénye száll föl a magasba.

. . . És mégis a gyász fejedelmi pompájában oly sokszor annyi a hazugság, az aláhulló könyben üres hiuság és semmi fájdalom.

De mégis az élő világ minden hazugsága nem tudja megdönteni futó percre sem az örök igazságot, amelyet a temető hirdet:

Egyenlők vagytok emberek: koldus és hatalmas, duskálkodó és nyomorult szenvedő, király és paraszt mind porból levettek és porrá leendettek.

A „SZENTESI LAP” TÁRCÁJA.

Temetői gondolatok.

írta: Papp Lajos.

Halottak napja van!

Hűs szellő suhan végig a sírokon. A leveleltől megfosztott fák meg-meg ingázzák ágait; itt-ott rajta maradt sárga levelek a legelső szellő suhanásra zizegve hullanak az anya föld kebelére és lassanként sárga szőnyeggel vonják be a sírhantokat. A sírok virágait, az idő előtt beállott tél fagyáló lehellete megfosztja ékességétől s szomorúan ingatják megfogydadt kelyheiket. A fák galylyai közt áttörő napsugár bágyadt, halavány színt kölcsönöz a temető tárgyainak.

Néma esend, komor nyugalom honol az egész természetben. Épen, mint azok lelkében, kik haldokló kedvesük ágányál szorongó érzéssel eltelt kebelük töltik az örök elválást megelőző percek . . . Csak néhány zavarja meg a némaságot s a temető rémes magányát egy-egy sóhaj és elfojtott zokogó hang, mely fájdalmas érzést szül meg azoknál is, kiknek nincs kút keresni a sírok között.

Bizony magasztos gondolat volt attól az embertől, ki legelőbb elrendelte, hogy az élők egy napot a halottaknak is szenteljenek amelyen eszükbe jussan az elmulás, a vég-

a kikerülhetetlen halál. És vajon választatható volna-e szebb alkalmasabb napot e célra mint a hervadást, az elmulást jelképező évszak egyik napját!

Nincs oly fasult, sivár lélek, kit meg ne hatna e szomorú nap, nincs oly vadindulattal telt szív, melyben e napon nemesebb érzelmek ne kerekednének felül; nincs a világban ember, kinek elméjében meg ne fordulna százszor, ezerszer a gondolat, hogy el fog mulni, meg fog semmisülni — talán rövid napok múltán — örökre . . . bizony örökre! . . .

De mi is az élet? Egy rövid utazás a bölesőtől a koporsóig! És mi a halál? A sphinx talánya! megfejthetetlen, örök titok!

Élet és halál! . . . minő ellentéte, két fogalom! Pedig — úgy mondják a bölesek — mindkettő lényege egy: az élet egy folytonos haldoklás s a halál egy új élet kezdete. Egy lélekzetvétel s a szív megmozdul: a vér megindul végnélküli körforgására: az izmok és idegek megkezdik működésüket a leendő ember erős sírására fakad s fénytelen szemei az új világra bámulnak.

Igy kezdődik az élet!

Az ölélt és áldó karok lehanatlanak: a mosolygó szemek örökre lezaródnak: a szeretni tudó szív verése megáll; a vér megfagy az ereken; az ismerős életvidor arc meg mered és idegenszerű alakot ölt; a

munkára kész tagok elvesztik hajlékonyságukat: a test ronda dögge változik.

Igy végződik az élet s kezdődik a halál.

Mi van az élet és a halál kezdetén tu? . . . Ez az emberiségnek soha meg nem fejtethető problémája.

Sokan, nagyon sokan gondolkoztak fölőled, lényed fölét, életet adó Istenünk! Érzéseinkkel fel nem foghatunk, de látjuk napontként hatalmat, érezzük lételedet, lelki szemünk sejtik lényedet.

Midőn kezeink először imára kulcsolódtak, kezdettük megismerni, hogy te vagy az élet, a te teremtő újaid nyomán mindenütt természet fakad, azóta mind jobban-jobban érezzük, hiszük, hogy az az erő, mely gondolkodni készlet, eszméket teremti s eszközöket alkot az eszmék megtestesítésére; belőled egy parányi szikra: szívünkben az érzelem; szeretet, lényedből egy picinyke parány. Tudjuk, hogy a napsugár mely az élettelennek látszó ágakon levelet és virágot fakaszt, tenyészetet varázsol elé színt és alakot ad s erővé alakulva e földet újja alakítja a te teremtő erődnél nyilvánulása.

Minden, mi körülöttünk létezik és él, a te teremtő erődet hirdeti. Minden tümeményben: a virág nyílásában, a rügy fakadásában a természetnyúlésben, a kisdéd ébredő öntudatában, az ifjú szerelmében, s a férfi dicsvágyában; a te isteni erődet látjuk nyilvánulni!

Minden, minden mutatja, hogy te vagy

Halottak napja.

Memento mori: szól a nagytermészet. Derült az ég nincs rajta felhő sem; de a szél tépett virágot elhullott lombot hord, ragad magával: az élő a temetőbe megy, fölkeresni a halottakat, elsrni a megemlékezés fájó és megkönyvit könyveit, a beomlott, bemohosodott sirokon, virággal hinteni be a néma sírokat, amelyek sokszor mindent elfödnek mindörökre, ami utánok marad panasz, szenvedés, fájó könyv, megemlékezés.

Memento mori . . .

Hódolat a bujdosóknak.

— Szentesi ünnepe —

— Október 31.

A magyar haza oly nagyon szeretett földében pihen immár II. Rákóczi Ferenc, Magyarország és Erdély fejedelme, *Thököly* Imre a kuruc király, a nagyasszonyok egyik legnagyobbja *Zrínyi* Ilona s a fejedelem hűséges bujdosó társai: *Bercsényi*, *Esterházy*, *Sibrik* . . . Temetésök nem temetés volt, hanem öröm ünnep, valaminthogy visszatérésök sem volt gyászmenet, hanem diadal ut.

Az országos ünnepből mi is kivétülünk részünkel. A fejedelem szent emléke iránt tartozó hálnk, kegyeletünk adóját leróttuk.

Szentesi ünneperől ez a tudósítás számol be:

Bár Szentes voltaképpen csak hétfőn ünnepelt, az ünnep külső jeleiben már kezdetét vette pénteken este és különösen szombaton reggel. A város csaknem egészen lobogó díszbe öltözött. A kereskedők és iparosok kirakatai mindenütt a nemzeti és Rákóczi színekkel, Rákóczi arképeivel, mellszobrával volt díszítve. A Petőfi szálló főhomlokzatán a nemzeti lobogók között piros-kék lobogó is lengett, az a II. Rákóczi Ferenc, illetve Szentes város lobogója.

Szombaton reggel fél kilenckor a Szeged felé induló vonattal elutaztak a város küldöttsége *Faragó* Sándor helyettes főjegyző vezeté-

sével, a nép óriási küldöttsége kétszáz férfi, nő, gyermek vegyesen dr. *Molnár* Jenő országos képviselő és dr. *Tasnády* Antal városi tisztí ügyész, a függetlenségi párt elnöke vezetésével.

Amint a vonat elindult abban a percben kondultak meg a templomok harangjai, hirdetve a nagy pillanatot, amelyben az utolsó nemzeti fejedelem hamvadó poraiban újra visszatért imádott hazájában. A harangok egy negyed órán át zúgtak.

A szentesiek Szegeden.

A szentesiek az egész napot Szegeden töltötték. Résztvettek Szeged ünnepségeiben s azután a vasutnál letették a koszorukat a koporsóra a város nevében *Faragó* Sándor helyettes főjegyző, a nép nevében dr. *Molnár* Jenő országos képviselő. Külön fölösleges kiemelni, hogy a koszoruk letétele beszéd nélkül történt, tekintve, hogy Szegeden közel háromszáz koszorut helyeztek el a ravatalon s a vonat csak egy órai időig állott.

Itt említjük meg, hogy a vármegye bandériuma, amelyet *Stammer* Béla vármegyei aljegyző vezetett, Budapesten élénk fölünést keltett.

A hivatalos ünnep.

Az istenítiszteletök.

A hivatalos ünnep hétfőn volt.

Délelőtti istenítisztelet volt az összes helybeli templomokban.

Nyolc órakor a *református templomban* volt az első istenítisztelet. Az egyházi énekkar remek éneke kezdte az ünnepi istenítiszteletet, amely után *Futó* Zoltán lelkész lépett a templom szőcskére s költői szépségekben gazdag magas róptu beszédében méltatta a nagy fejedelmet és bujdosó társainak emlékezetét s azután gyönyörű imában kérte Istent adjon esőndes pihenést a bujdosóknak és áldja meg a hazát.

A református templomból a katolikus templomba vonult a nagyszámú közönség, ahol dr. *Ulár* István pápai praefatus, apátplébános *Bodonyi* és *Fehér* segédlelkészek segédletével celebrálta az ünnepi misét.

A mise alatt *Khiser* József kántor kuruc dalokra írt egyházi énekeit adta elő. A szent mise végétével dr. *Ulár* István mondott igen szép emlékbeszédet.

Az evangélikus templomban *Petrovics* Soma esperes lelkész tartott ünnepi beszédet. A görögkeleti templomban *Seculicín* Teofil lelkész, *Gyuricza* István kántor segédletével tartott ünnepi istenítiszteletet, amely-

nek végével szintén szép beszédben adózott a bujdosók emlékének. Az utolsó istenítisztelet az izraelita templomban volt, ahol dr. *Friedmann* Gyula rabbi tartott nagyon szép beszédet.

A diszközgyűlés.

Délután 5 órakor volt a városi diszközgyűlése a városi színházteremben, amelyet szorongásig megtöltött a nagyközönség.

A közgyűlést dr. *Mátóffy* Ferenc polgármester nyitotta meg, mire *Bugyi* Antal városi főjegyző, aki balesete óta ez alkalommal szerepelt először, mondott ünnepi beszédet, beszéde hazafias mély gondolatokkal és költői szépségekkel volt gazdag. Ezután dr. *Mátóffy* Ferenc polgármester szólott ismét. Szép záró beszéde után indítványozta, hogy *Bugyi* Antal ünnepi beszédét íktassák egész terjedelmében jegyzőkönyvbe. *Balogh* János a polgármester indítványát azzal oldotta meg, hogy az ünnepi istenítiszteleteken elhangzott beszédeket szerezzék meg és helyezzeék el a város levéltárába. A diszközgyűlés mindkét indítványt elfogadta és a közgyűlés véget ért.

A kivilágítás.

Hétfőn este a várost sok helyen kivilágították. Igazán kar, hogy az ünnepet rendező tanács elfelejtette erre föl hívni a város közönségét. A kivilágítás így is szép volt s igen sokan gyönyörködtek benne.

Az iskolák ünnepe.

Vasárnap és hétfőn a helybeli összes iskolákban Rákóczi ünnepet rendeztek. Az első az iparos iskola tanulóit tartották vasárnap délelőt a tulakurcai közgyűlési teremben, délután a református iskolák növendékeinek volt ünnepsége a templomban, amelyet *Koppányi* Gyula segéd lelkész beszéde vezetett be.

Hétfőn délelőt a polgári leányiskola áldozott Rákóczi emlékének. Az ünnepen *Papp* Lajosné, igazgatónő tartott mélyhatású felolvasást. A növendékek az ünnepség végén kivonultak a Kossuth térre és megkoszorúzták a Kossuth szobrot. A gimnázium ünnepén dr. *Berecz* Sándor mondott magas róptu szép beszédet.

Itt említjük meg végül, hogy a szentesi nép koszorúja, noha a fejedelem koporsójára tett koszorúk legnagyobb részét szétléttek és szétosztották a temetésen részt vevők, sértetlenül érke-

az *Élet* a soha elnem muló *Örökélet* . . .

Ah! de a temető sírhantjai, a hulló levelek s hervadó virágok, a megszűnt, kiadott napok milliói, a hervadás, az enyészet, ellentmondanak a Te teremtő öröknek óh Úram! Úgy tetszik egy pillanatra gyártó lelkünknek, hogy a te erőű eltörpül, megsemmisül ott, ahol a mulandóságot látják szemünk! Úgy tetszik véges elménknek, hogy a halál kérelhetetlen szelleme előt az élet porba omlik, a mulandóságot diadala ul a teremtés felett! A Téged — mint a teremtés Atyját — dicsőítő ima elhal ajkainkon: imára kelesolt kezeink kétkedve leereszkednek.

De hát csakugyan való az, hogy a halál beálltával az anyag elmúlik, semmivé lesz? Hát csakugyan hiába a napsugár minden munkája, elmúlik, megsemmisül minden, mihelyt az enyészet reá teszi romboló kezét?

A tudomány azt tanítja, hogy ami létezik az nem lesz semmivé, csak átváltozik. A halál az enyészet tehát nem a végleges elmúlást, hanem egy új természetű *létté* való átalakulást jelenti.

Az a fa, vagy szén, mely szobánkat beemelegíti, tulajdonképpen nem az, aminek látjuk, hanem szabaddá lett napsugár, mely mint kémiai feszültség a fában és szénben felhalmozva, összegyűjtve volt.

Az is tudjuk mindannyian, hogy a korhadó és rothadó testek nem semmisülnek meg, hanem ismét azzá lesznek, amiből al-

kotva voltak s az alkotó részek azomjai táplálékul szolgálnak egy új anyagnak.

De hát ez az erő, mely bennünk eszméket szál a nagy tettekbe hevít, az az érzelem, mely két szív összeforrásával menyországot alkot s életet teremt, semmivé lesz a lét, az anyag elmulásával?!

A tudomány azt tanítja, hogy a lélek, a szellem a testől elválaszthatatlan: csak egy erő az, melynek okvetlen elő kell állani a táplálkozással s a fű forgásával: tehát csupán physiologia működés, mely megszűnik az ok megszűntével!

Nem és szászor nem! Maga lelkünk tiltakozik ez állítás ellen. Nem, az lehetetlen, hogy a vér meghűdégülésevel s a táplálkozás megszűnésevel szellemünk megsemmisüljön. Ezen állítás ellenkezik az Isten létevel: ellenkezik azon tudattal, hogy lelkünk és szívünk érzelve a szeretet, Isten által önmagából belénk adott szikra.

Aki azt hiszi, hogy a test elporladásával a lélek is elmúlik, az tudatlan, vagy gyöngölelkű. Az anyag elporlik, a lélek, a szellem s az érzelem örökké való!

A virágból felszálló illat nem semmisült meg a virág elhervadásával; élszáll, elrepül hár, de atomjai szét vannak osztva a mindenségben; semmivé nem lesz, nem lehet.

A természet mindenhez hozzányúl, mindenül átalakít erős kezével, de egyet nem

érint, mert nincs fölötté hatalma: az isteni szikrát, melyet a teremtő belénk lehelt. Nem érinti a szellemet, a lelket s szívünk érzelmét: a szeretetet. Nem érinti az eszmét, mert születésének perce a halhatatlanság pillanata.

A temető tehát — melynek sírhantjai között bámatosan annyian bolyongnak — nem oly szomorú hely, mint a minőnek tetszik, elköltözött kedveseinknek porhüvelyét takarja az eszupán, de lelke szelleme s szeretete nem hagyott el egy pillanatra sem. Ott van az velünk a lét minden fontosabb mozanatában; beszél hozzánk és megtanít az igaz jó, szép és nemeselek követésére.

Aki azt hiszi, hogy a szerető édes anyával, hltvessel, a jó baráttal, avagy a tudóssal, a bölcsel és lelket, a szellemet is föld alá temet: az nem fogja fel az emberi szellem halhatatlanságának szép és magasztos eszméjét.

Vajon ki meri állítani, hogy amaz Istenembernek nagy lelke s az egész világot átölelő szeretete tette megfeszítésével szintén felfeszítették a keresztre! Lelkének fénylő sugára nem világítja e meg még ma is életutunkat. Szívünk csodálandó érzése nem tanít-e meg ma is benünket szeretetre? Eszméi nem szótgalnak-e életünk zsinormértékül?

Elmulik minden, csak az eszme és a szeretet nem mulhat el soha, mert élete örök, ül a földön és túl a síron . . .

zett meg Kassára, ahol a ravatal lelegején volt elhelyezve.

Megemlítjük azt is, hogy II. Rákóczi Ferenc ravatalára *Farkas Eugenia* kisasszony is helyezett koszorút amely friss kalászból volt fonva és vérsíros szalagján az a felírás volt: „*A visszatérő bujdosókat a természet is Iris kalászszal üdvözli — Farkas Eugenia*”

UJDONSÁGOK.

Október 31.

— *A reformáció évtordalója.* —

— Október 31.

Széles e világon, ahol protestáns emberek élnek, mindenütt ünnep volt ez a mai nap.

Ma volt háromszáznyolcvanhét esztendője 1519 október 31-ének, amidőn *Luther Márton*, a wittenbergi vártemplom kapujára kiszögelte azt a 95 tételt, amely körül kifejlődött az a nagy háború a gondolat szabadságért és amely sirjába fektette minden sötéttségével és butaságával a középkort.

A világtörténelem számtalan jelentőségű napot mutat föl; de sulyban és értékben nincs, amely megközelítse október 31-ét. Nem *Luther Márton* 95 pontja a fontos. Nem is a 95 pont körül kifejlődött veszekedés, de az a szellemi zivatar, amely nyomában lámadt s amelynek következménye lőn: a gondolat szabadság és a sajtó diadala.

Mert október 31-ediké a szabad gondolatnak és a sajtó didalának talán fokozottabb mértékben ünnepe, mint a protestántizmusnak. Mert a protestántizmus terjedése széles e világon mindenütt az eszmei szabad terjesztését és a sajtót vilta magával, mint az eszmei terjesztésének legfontosabb, leghatalmasabb eszközeit.

Október 31-ét csak a világ protestánsai ünneplik. Pedig csak egy ünnepünk nekünk a sajtó munkásainak felekezet különbözőség nélkül s ünnepe minden elfogulatlan embernek, aki nem a vallás szemüvegén nézi a világ történelmi eseményeit, hanem gondolatlan, a tények logikájával.

Szentesen a reformáció emlékűnepe alkalmából egy a református, mint az evangélikus templomokban ünnepi istentisztelet volt. *A református templomban Fido Zoltán*, az evangélikus templomban pedig *Petrőfics Soma* eszeres mondott ünnepi beszédet és imádságot.

A református egyháztanács egyuttal ma ünnepi ülést is tartott.

— Október 31.

— **Augusztó főhercegnő a magyar nők-höz.** Augusztó főhercegnő megható kérelmet intéz a magyar urasszonyokhoz. Csak egy virágszalat kér a tüdőbetegeknek a szeretteink sirjára teendő koszorúhöz. A jó szívekhez intézett fölhívás a következő: Egy szál virágot kér a József kir. Herceg Szanatórium Egyesületéjél a koszorúhöz, melylyel halottak napján a kegyeletlen szív kedves halottjainak a sirját ékesíti. Ha minden sirra tett koszorúhöz csak egy virágszalat és a sírokon gyújtott mécsek föl csak egy lángot a tüdőbetegség terjedésének megállítására följajlanak ezer és ezer emberéletet lehetne megmenteni! Nem halna meg akkor nyolcvanezer ember tüdőbetegségben évente! Nem lenne annyi köny nem lenne annyi nyomor, nem lenne annyi árva! Magyar hölgyek! Siessünk a nemes emberbaráti cél fömagatására! Tegyük jelszavá csak egyvirágszalat a kegyelet koszorúhöz! És az életnek visszatért ezrek fogják áldani jó cselekedetüket. Magyar hölgyek! Áldozzunk a női szív egész lelkesedését ennek a nemzetsorvasztó kórnak enyhítésére. Legyünk

azon, hogy minél többen ajánlják föl adományait a tüdő betegek megmentésére. Minden adomány a József kir. Herceg Szanatórium Egyesületnek küldendő: Budapest, IX. Lónyay-utca 47. Budapest, 1906 október hó. *Augusztó főhercegnő.*

— **Értesítés és meghívás.** A szentesi népküldöttség alulírott bizottsága tisztelettel értesíti Szentes város népét, hogy a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak koporsójára helyezett koszorú a polgárság körében forgalomban volt gyűjtőíveken összesen 327 kór. 60 fillér folyt be s mintán a koszorú és az ennek elszállításával felmerült kiadások ez összeget nem emésztették fel a megmaradt összeg hova fordítása tekintetében csak azok vannak jogosítva határozni akik ez összeget hazafias áldozatkészséggel öszeratták emnélfogva ez ügynek megbeszélése végett e hó 4-ik napján azaz vasárnap délelőtt 11 órakor az első negyvenyolcas Népkör helyiségében értekezletet tartunk melyre mindazokat akik a gyűjtéshez valamivel hozzájárultak meghívjuk. Szentes, 1906. November 1. *Tasnády Antal* a bizottság elnöke *Pásztor János* a bizottság jegyzője.

— **A tápéi kerületből.** A tápéi kerület függetlenségi és 48-as pártjának jelöltje, *Reök Iván*, vasárnap Kistéleken tartott program beszédet. A kistéleki állomáson nagy közönség fogadta *Reök* Ivánt. Az állomástól lovasbandérium és hosszú kocsisor kísérte be a képviselő jelöltet. A program beszédet több ezer főnyi közönség hallgatta meg. *Várossy Gyula* plébános, pértelnek nyitotta meg a gyűlést ajánlotta *Reök* Ivánt. Ezután a programbeszéd következett, amelyet a hallgatóság zajos tetszéssel és lelkesedéssel fogadott.

— **Hol vagyunk?** *(Beküldött.)* Tekintetes Szerkesztő Ur! Már több ízben tapasztaltuk, hogy a szentesi vasútállomás személyzete úgy bánik az utazó közönséggel, mintha legalább is *Szabériába* lennének. Egyes alkalommal a beszállást a szokásos eszengetéssel nem jelzik, így az utas ha egy órával előbb kimegy is a motor az orra elől elfut. Más alkalommal, ha a felek megkérdézik a szentesi állomás portás urát, ki Nácsi bácsi névre hallgat, hogy bocsánatot kérek erre vagy arra a vonat mikor indul, válaszul azt kapja: *marha, ha eszengetek.* De ugyan ez a kedves ur intézi el a teler áru felvételeket is — képes a feleket ora száma ott vártni. Azt hiszem Tekintetes Szerkesztő Ur, hogy a szentesi állomás főnök ur ezt a vasuti rendtartást nem Budapesten tanulta. Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a fizetett Főnök ur Oroszország melyik kancuskas vidékén tanulta meg az udvariasságot, hogy alárendeltjei marhának nézik az utasokat. Vagy similis similis gaudet. *(L. Zs.)*

— **Ünnepi számunk** hasábjaiába egy elnézésből származott súlyos hiba eszött be. A dícső emlékü II. Rákóczi Ferenc fejedelem emléket megörökítő törvénye ugyanis nem az 1906 évi XIV. törvények, hanem XX. törvényeikk. Ezt a hibát helyreigazítjuk.

— **Emelkedik a bór ára.** Az osztrák bórgyárosok ma tartott gyűlésükön Bécsben elhatározták, hogy a bór árat fölemelik, még pedig, az áremelés minél hatásosabb legyen, mindjárt kimondották azt is, hogy kartell alakítanak. Az osztrák gyárosok eme határozatának csak orválnemünk mi, hogy ha nem kellene attól félni, hogy a magyar gyárosok is követik, mint mindig az osztrák példát. Pedig sokkal jobb alkalom nem kínálkozik az annúgy is versenyképes bórparnak arra, hogy a kellemetlen vélyeltársat legalább hazánkba kizorítsa ázáttal, hogy kisebb árszábat állapít meg, mint az osztrák bór-ápar. Az áremelés a hazai viszonyok ugysem kívánják meg.

— **Eljegyzés.** *Fischer* Mariskát, *Fischer* Albert vendégfős kedves és szép leányát eljegyezte *Brand* Samu, a Székely József gőzmalom és fakereskedő legkönyvelője.

— **Megszűnt hajóáratok.** A Magyar Foglyam és Tengerhajózási Beszvenytársaság a listái rendes hajóárataikat az ez évi évadra a következő módon szüntette meg: Utolsó fel és lemenet Csongrád és Szeged között november 10-én, utolsó hegymenet Csongrádról Szolnokra november 11-én, úgy hogy az ezen napon Szolnokról Csongrádra esedékes völgymenet már elmarad.

— **A tanyák fosztogatója.** E címen már megírtuk, hogy a rendőrség elfogta *Tóth* Sándort, aki a tanyákat hónapok óta fosztogatta. Tőhára összesen 16 betöréses és 4 közönséges lopás bizonyult rá. Az ügyet áttették a büntető bírósághoz. *Tóth* Sándort kihalgatás után szabadlábra helyezték.

— **Tűz a külhatárbán.** Vasárnap éjjel tűz volt a kistékei tanyák közt. *Berényi* Imre gazdálkodó tízenegy öles maghere kazalja égett le ismeretlen okból. A gazda kára megterül, mert a kazal biztosítva volt.

— **A varrónők ellen.** *Zsoldos* János női szabó panasos beadványban kel ki a varrónők ellen, akik a hivatásos szabók elől felvállalják a munkát s nagykerecséik után nem fizetnek adót. *Zsoldos* János azt kérémezi, hogy a varrónőket kényszerítsék iparigazolvány váltására s hogy az ipartestületbe belepjenek.

— **Zsebtolvaj a piacon.** A szentesi piacon kedden délelőtt zsebtolvaj működött. Ez alkalommal *Buzi* Sándorné részesült abban a kifutetésben, hogy a tolvaj látogatást tett zsebében és 54 koronát ellopott belőle. A rendőrség szorgosan nyomozza a zsebek kutatóját.

— **Betöréses lopás.** *Bertók* Imre gazdálkodó tanyáján október hó 25—30 közötti valamelyik napon betörők jártak és különféle tárgyakat köztük egy vadászfegyvert, forgópisztolyt elloptak. A károsult panasza folytatn a nyomozást megindították.

— **Fillettere.** Az Általános Népkörben vasárnap, e hó 4-én, *filléreste* lesz.

— **Tündér színház** lesz Szentesen november 10-étől (szombat) kezdve *Radó* központi szállodájának dísztermében. A vonatkozó hirdetést mai lapunkban közöljük és felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

— **Országos vásárok.** *Szolnokon* az őszi országos vásárt november hó 4-én, *Horgoson* november hó 11-én és *Halason* november hó 18-án fogják megtartani.

Amerikai történetek.

— *Második ciklus.* —

Írta: *Szima Julia.*

Emil ur.

Siettek, de mikorra az úthoz értek a lovas már elvágatott. Nem az volt akit vártak.

— **Istenem talán csak nincs valami baja?** — gondola a nő szomorúan. A gyermek kedvét vesztve leeresztette a virágsokrot és a szép üde virágokat a porban hízta. — — — A nap utolsó sugarai aranyos színné változtatták az apró lila színű felhőket.

— **Már mindjárt sötét lesz, menjünk be Edith, a bácsi ma már nem fog eljönni.**

— **Bementek. A gyermek nem sokára elalmosodott.** — — — Oda kint már sötét volt az asztalon égett a lámpa. A nő azért mellé állt és belebámult a lámpa fényébe. — — — Nem jött el! sóhajtott. Össze szorította az ajkait és egy könyvesep gördült végig az arcán.

— **Mar éjjel is elmuld mire fel állott az asztal mellől.** Olyan szomorú, sötét volt előtte az egész világ. Az egész élet. De hát miért? Hiszen akit várt, az egy jó ismerős volt csupán! Miért fájt hát úgy a szíve annak az elmaradása miatt? Nem tudta ő maga sem, csak egyet tudott, egyet érzett, ő nagyon boldogtalan.

— **Mire azután viradni kezdett ismét nyugodt volt.** Ismét mosolygott, ha tegnap nem jött, ma jönni kell neki.

— **Türelemlenül várta a déltant.** Ezer ezer kétség között volt. Hát ha ma sem jön? Néha mosolygott is önmaga felett. Végére is — mi jögon kívánhatna tőle meg a pontoságot! — — — És mégis, valami, azt sugta neki: el kell jönnie.

— **Egy órával a szokottnál hamarabb** gyors lovas érkezett a ház elé. Az asszony a lakásában volt elfoglalva, nem is vette észre az érkezőt. Edith azonban örömmel szaladt elébe;

— Bácsi, bácsi! A jövevény szeretettel csókolta meg a kedves kis gyermeket. — Vártál-e tegnap Edith?

— Nagyon vártalak. A mama is várt és szomorú volt mert nem jöttél!

Emil úr, mert ő volt a lovas, kellemes meglepetéssel nézett a gyermekre. Tehát ő szomorúodott! — Abban a percben feluyilt a szoba ajtó és egy szőke fej lett átható.

— Isten hozta! — kiáltott a szőke nő, és örömmel sietett a vendég elé. Tegnap vártuk és ön nem jött. Talán csak nem volt valami kellemetlensége? Ugy aggódtam.

Emil úr szívet még eddig nem érzett melegség töltötte el. Ez a nő nem viseltetik közönnnyel ő iránta.

— Mindent elmondok, annyira bántott hogy nem lehetett eljőnnöm. De azért ugyebár meg bocsájt?

A nő arcán szelíd mosoly lebegett, hangján megérintett a szeretet melege és az őszinte bizalom amint válaszolt:

— Tudom hogy annak valami nagy okának kell lenni amiért ön elmaradt.

Aki így gondolkodik mint ez az asszony — gondolja Emil úr, nem csak szeret hanem bizik is bennem. Ez pedig feltétlen szükséges ahoz, hogy boldogok lehessünk. — Gondolatát azonban nem árulta el hanem a nő engedelmével elmondta a négerekkel való találkozásait és a velük folytatott beszélgetést. Végezetül még hozzá tette

— Amint a négerekkel a beszélgetést beakartam már végezni, jött egy jó ismerősöm, a Hartman. Vele azután elmentem haza. Ha ő nem jött volna, akkor eljöhettek ide, de nem akartam tudniára adni hogy más utam van nem csupán a négerekkel akartam beszélőni.

(Folyt. köv.)

A martonosi fehér ház.

írta: SIMA LÁSZLÓ.

1.

Lent a Mátra déli lejtőjén, három vármegye összeshajlásánál fekszik Martonos Igénytelen, szurtos palóc falu, fehér meszelt apró egy ablakos házikókkal. Egyetlen utcája eszős, hóolvadás idején szinte járhatatlan. A jámbor palóc nép keveset törődik vele. Neki az egész világ Martonosból áll. Aki valaha megjárt a vármegye székhelyét csak olyan világlátott ember számba megy, mint azok akik Napoleon idejében, a nagy hódító elleni véres harcok idején, egész Európát bebarangolták. A kis templom is csak úgy évszázados, csak úgy omlik róla a vakolat, mint a többi falvak évszázados templomairól.

Csak a martonosi híres fehér ház teszi különbbé a kis falut a többi kis falutól. Évszázados építmény az is. A nevet onnan vette hogy nagyatyától unokára szállott hagyomány szerint mindig vakító fehérre volt meszelve. Ezt a hagyományt tisztelték a tulajdonosok. A harmadik család birtokolja most, de ma is vakító fehér a fala. Minden negyed évben pontosan meszelik. Még a meszelésben is meg van a multak tisztelete. Ugyanabban az időben ugyanannak a családnak maradéka meszelik amely családnak ősei legelőször bemeszelték, a nép tiszteletre méltó hagyományai szerint. Valami különösen csodálni való ebben nincsen. Úgy lehetett bizonyosan, hogy amidőn a fehér ház gazdát cserélt s eljött a hagyományos meszelési idő és a meszelő familia megjelent az új gazda előtt, aki azután nem tett ellenvetést s a meszelés megöröködött a családban.

Maga a ház nem olyan különös. Építésének rendszere elárulja hogy vadász kastélynak emelték. Magas kőkerítése itt ott rogyadozik ugyan már. Talán hatvan-hetven esztendő óta nem igen volt javítva. Ez ugyan nem is árt. Ősi épület a fehér ház. A roskadozó kőfal bizonyos romantikus színezetet ad neki. S ha az ember gyomra émeledik is a romantikától, látni úgy néha, mégis jól esik.

A kőfal romantikus színezetet nagyban emeli a hatalmas park, amely három oldalt övezi a kastélyt. Évszázados tölgyek, hársak, cser és nyírfák alkotják a parkot, amelynek elrendezése mutatja, hogy ismerte és szerette a szépet, aki a kastélyt emelte és berendezte. tekervényes utak mindenütt sötétlő sűrűségbe futnak össze. A legcsillagsugárosabb fényes

estéken sem hathat be csak egy picinyke fény sem a sűrű lombosítók alá. Minde-nütt lőca és asztal áll ezeken a helyeken. Az utak gondosan föl vannak homokozva, kavicsozva. Bizvást lehet rajtuk járnai a leg-zuhogóbb zápor után is.

Nincs Martonoson egyetlen élő lélek sem, hat-hét esztendő kis fiutól rogyott térdű, fehér haju agastyánig, aki nem ösmerné a fehérház történetét. A véletlen odavetődő idegen nem tázozhatik el úgy, hogy magával ne viánné a martonosi fehér ház érdekes, igen változatos történetét.

Mintegy kétszázötven esztendővel eze-lőtt a tizenhetedik század első felében épült a fehér ház. A nemes Barándy familia őse Mihály emeltette vadászkastélyul, de egy-szerismind e falu védelméül a gyakori török rablások ellen. A főhomlokzaton ma is a Barándy család címere díszleg. Két oldalt vannak elhelyezve a későbbi tulajdonosok címerei. Hogy az első címert miért nem vet-ték le senki sem tudja, pedig a későbbi tu-lajdonosokhoz a Barándy familiának már semmi köze nem volt.

Ma a fehér ház a Bende család tulaj-dona. Husz esztendővel ezelőtt nagyapai örökség gyanánt kapták a Hamary családtól, akik nem a legtisztesebb uton jutottak a haz birtokába. Hamary János uram nyerte báró-sággal együtt hű szolgálatai jutalmául a Barándyak ősi fészket a szatmári békekötés után III. Károly királytól. Barándy Simon, II. Rákóczi Ferenc brigáderosa ott hullott el fiatalon a trencsényi csatásokon s minden vagyona gazdátlaná vált. Ő volt az utolsó a Barándyak között. A néphagyomány azt is beszéli ugyan, hogy egy huga is volt, aki eltűnt s midőn a szatmári béke megkötése után hazatért az ősi birtokra új gazdát talált benne. Idegeneket, akik lyverték a szülői ház-ból. Ez lehet igaz is, nem is. Senki sem tudja bizonyosan. De a hagyományok makacsul ragadják meg az emberek lelkét s jobban bevésődnek az agyba, mint a rideg valóság-ban előadott történetek.

Hozzáfüzi a néphagyomány ennek a leányuk szomorú történetéhez, hogy ami-dőn zokogva kifordult a fehér ház főkapu-ján megalkozta — vajon nagy-e hagyomány átkozódás nélkül — a Hamary családot. Női tetteket tönkre, nő legyen családok átka, nővel verjen meg az Isten és legyen olyan szomorú sorsa az utolsó nő ivadékoknak, aminő az enyém lett. Barándy Lidika mon-dotta ezt az átkot az Ur szüfletése után egy-czerhétszázötvenégyben.

Folyt. köv.

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönséget hogy Mátéffy László Kossuth-ucpai házában volt ruha és selyemfestő üzletemet III. t. 279 számú saját házamba helyeztem át s kérem a t. közönség további szíves pártfogását.

Bölcskey Károly
ruha és selyem festő.

8—20

Lakás változtatás.

Van szerencsém igen tisztelt megrende-lőim szíves tudomásokra hozni, hogy folyó évi november hó 1-től kezdve, lakásomat I. tized 225 sz. alá Özv. Balogh Józsefné há-zába (Bugyi Antal főjegyző ur szomszéd-sá-gába) helyezem át.

Kérve a további szíves pártfogásokat Szentes, 1906. október hó.

Maradtam tisztelettel
Kálmán Ferencz
férj és női cipész.

Eladó földbirtok.

Szilágymegyében levő, erdőirtás alatt álló fekete talaju, tehermentes 26 hold földem mely szántónak igen alkalmas, jutányosan eladó. Az átvétel-hez 1000 frt. elengedő, a többi összeg 5 évig maradhat.

Kecskeméthy Szabó Kálmán.

Eladó ház.

Id. Vargha Sándor III. t. 371 sz. háza szabadkézből eladó. Érkezni lehet a helyszínén.

Egy fiú tanulónak azonnal főlvétetik Rónai Lajos kereskedőnél III. tized 515 sz.

— ! RADÓ-KÖZPONT! —

Előleges jelentés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy november hó 10-től kezdve naponta újra előadásokat tart Szentesen a Központi Szálló disztermében Budapest legnagyobb szennációja a

mozgó fényképekből álló Ragyogó Tündérszínház.

Az első hét óriási műsorából kiemelendők:

Rajach kincses szekrénye. — Kellemetlen bolha, (mulattató bohózat.)
— Élő virágok. — Tulipánkert. — Tavasz tündérnöje. — Egy newyorki palota égése. — Utazás az északi sark felé. — Kanadai erdőirtás. — Tűz a hajón. — Lehetetlen utazás. — Sámson és Dellilla — Kremó repülő csillagok.

(eredeti felvétel Budapesten a Beketow-féle cirkuszból.)

Előadás kezdete pont 8 óraker.

Vége 11 óraker.

Előadás alatt AMBRUZS zenekara hangversenyez.

Minden este
nagy ujdonság!

Minden este
szennációs meglepetés!

Belépő-díj 40 fillér. — Gyermekeknek 20 fillér.

Számos látogatást kér

Radó

a központi kávéház tulajdonosa.